מסורת הש"ם

 $\hat{\bf d}$ ) ['''( $\hat{\bf d}$ ) ( $\hat{\bf d}$ ) ['''( $\hat{\bf d}$ ) ( $\hat{\bf d}$ ) ['''] ( $\hat{\bf d}$ ) ( $\hat{\bf d}$ ) ( $\hat{\bf d}$ ) ("'') ("') ("') ("') ("') ("') ("')

לט.ו. ו) ולעיל לג.ו. ו) ופ"ד

ט) ומתהני רש"שן,

הגהות הב"ח

(h) גמ' נקרונ לא פליגי דאסיר דקא מרפי לה

לארעא קמיה כי פליגי נרחוק ר"מ סנר גזרינן רחוק משום קרוב ורבנן

סברי כנ״ל: (ג) רש״י ד״ה

בקרוב כ"ע וכו" לעדור הס"ד וחיבות דקא מרפיא

כו' נמחה ואח"כ צ"ל ד"ה

גליון הש"ם

בהר"נ ד"ה אלא רפואת

בו' דהא תנן וכו'. ממיהנ

הא שם אין הטעם דמשום

מצוה רשאי ליהנות אלא משום דנותן לו את שלו ומונע רק לאחרים ליטלו

והוי מברים ארי ולא מהרי

מהנהו וזה שייך באבידה דבהשבתו אינו משביח

להאבידה עלמה אלא דמונע

מחרים ליטלו אבל הכא דבהמתו חולה והוא מרפא

אותה ומשביח נכסיו ועדיף

ובו'. כדלעיל דף לט ע"ח:

לעזי רש"י

תירייק"א. תריאקה

בה ב ג ד ה ו מיי׳ שס הלכה ע טוש״ע שס :סעי׳ ס ז [מיי׳ שם הל׳ יו] טוש״ע

## : סב

תומפות בי חיזרא לדקלא. שחריות שסביב לדקל מגין עליו כדקל בלע"ז טורק"א: ש נפיא. סולת של שעורים: ואין מזכירין שמו. לפי שמתבייש החולה לם מתחתונים: אלימא רפואת נפש בחנם. מיירי בנכסי חולה אסורין על הרופא לכך שכר אמור: אלא רפואת רופא אסורים על החולה ורפואת גופו מותרת בנוטלין עליו שכר ומלוה קעביד: רפואת ממון . בהמתו, דלא מצוה העביד בחבות ליה אף כי הא קמהני ליה אף כי אין נוטלין עליהן שכר ולא הוה כמו מחזיר אבידתו דמלוה להשיב לו אבידתו אבל אינו מלוה לרפא לו בהמתו: אבל אומר לו סם לאחווי ולהנאותו מדיבורו וי"א רפואת נפש גופו דמיירי שנכסי חולה אסורין על הרופא ושרי לכנוס בביתו דמן חיותו גא אדריה אבל גא רפואת בהמתו דמתהני מדריסת הרגל ואפי׳ גבי צורך לת הל ומפיי גבי טוק בהמחו אדריה כדאמריי לעיל אבל אומר לו לא בבית אלא בשוק ולפיי ראשון ניחא טפי דלפיי זה אמאי נקט אומר אפיי לרפוחם בהתחו בידונו שלח לופוחת בהנתו בידוע שנח בביתו שרי ותו דמלי לפלוגי בין גופו לרפוחת בט: תניא לא ירחץ בין בגדולה בין בקמנה. קלי ללמכטי: גדולה. קאי אאמבטי: גדורה. אם בימות הגשמים וכ"ש בימות החמה וקטנה בימות החמה אבל לא בימות הגשמים: מזיע בקשנה. שמחחר שחינו אלא מזיע לא מיתהני מיניה: מן התמחוי החוזר לבעל הבית. פי' נמתנה: בקרוב ב"ע לא פליני ראםור. דמרפה ליה ארעא קמיה וניחא לחפור

כי חיזרא לדיקלא. סיב הגדל סביב הדקל שמגין על

רפואת נפש בחנם. ונפש דקתני פירושו רצון כדאשכחן אם יש כי חיורא לדיקלא. כמו האטד שמקיף הדקל ומגין לפירות שאין את נפשכם (בראשית כג). כלומר שמרפאהו ברלון לבו ולא בשכר. ומתוקמה מתני׳ בשנכסי חולה הסורין על הרופה: הלה רפוחת נפש גופו. ומתוחמא בשנכסי רופא אסורים על החולה ומשום הכי לא ירפא בהמתו וכשיש שם רופה החר דהי לה

שרי לרפאותה °דהא תנן" מחזיר לו אבידתו ואין לך השבה גדולה מזו אלא ודאי כשיש רופא אחר עסקינן ואפילו הכי מרפאהו רפואת נפש דהיינו גופו לפי שלא מן הכל אדם זוכה להתרפאות והכי איתא בירושלמיש: אבל אומר לו סם פלוני יפה לה סם פלוני רע לה. דכיון דאיהו לא יהיב ההוא סם עליה שרי דהנאה ממילא אתיא. ומינה דברפואת גופו אפילו לשום הסם בידיו שרי. ומיהו דוקא שיהא משל מודר אבל משל מדיר לא דאפילו היכא דאין לו למודר ממה שיתרפא דמלוה קא עביד אפי׳ הכי כיון דיהיב ליה מדיליה מיד ליד אסור כי ההיא דמודר הנאה מחבירום דבעי שיניח על גבי הסלע אבל לא שיתן מידו לידו ממש וכמו שכתבתי למעלה (דף לט:). ומיהו היכא דחולה אסר על עלמו נכסיו של רופא אפשר דאפילו הסס של רופא שרי °דמן חיותיה לא אדריה: בותבר' ורוחך עמו באמבטי שהיא גדולה שכיון גדולה. אין המים עולין על זה בשביל חבירו אבל לא באמבטי קטנה שמחוך שהיא קטנה כשרוחץ עמו מעלה המים עליו ומהנהו: רבי יהודה אומר בימות החמה. מילתא דתנא קמא מפרש ואזיל. דכי קאמר וישן עמו במטה דוקא בימות החמה שאינו נהנה בחימומו אבל לא בימות הגשמים מפני שהוא מחממו ומהנהו כדכתיב (קהלת ד) אם ישכבו שנים וחם להם: ומיסב עמו על המטה. אפי׳ בימות הגשמים דכי האי גוונא ליכא חימום: ואוכל עמו על השולהן. ולא גזרינן דילמא אכיל ממנתיה דחבריה: אבל לא מן התמחוי. אם נותנים לשניהם קערה ביחד שאם האחד אוכל מעט והשני הרבה נמצא מהנהוש משל חבירו: אבל אוכל עמו מן

כחיזרא לדיקלי חד לתלתין יומין וכי תירייקי לגופא רב נחמן בר יצחק אמר לא היא ולא תירייקה שאמר רבה בר יונתן אמר רב יחיאל ערסן יפה לחולה לרפואתו מאי ערסן אמר ר' יונתן חושלא דשערי עתיקתא דריש נפיא אמר אביי בעיין בישולא כעין בישרא דתורא רב יוסף אמר סמידי דשערי עתיקתא דריש נפיא אמר אביי בעיין בישולא כבשרא דתורא א"ר יוחגן בורדם אין מבקרים ואין מזכירין שמו מ"ם א"ר אלעזר מפני שהוא כמעיין הנובע וא"ר אלעזר למה נקרא שמו בורדם שהוא כמעיין הנובע: ומרפאהו רפואת הנפש כו': היכי קתני אילימא ∘דרפואת נפש בחנם רפואת ממון בשכר ליתני הכי מרפאהו בחנם אבל לא בשכר אלא רפואת נפש גופו רפואת ממון בהמתו א"ר זומרא בר מוביה אמר רב אבל אומר לו סם פלוני יפה לה סם פלוני רע לה: מתני' יורוחץ עמו באמבטי גדולה אבל לא בקטנה וישן עמו במטה ר' יהודה אומר יבימות החמה אבל לא בימות הגשמים מפני שהוא מהנהו ומיםב עמו על המטה ואוכל עמו על השולחן אבל לא מן התמחוי אבל אוכל הוא עמו מן התמחוי החוזר: גמ' תניא ילא ירחץ עמו באמבמי ולא ישן עמו בממה בין גדולה בין קטנה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר הגדולה בימות הגשמים וקטנה בימות החמה מותר רוחץ עמו באמבטי גדולה הומזיע עמו בקטנה אבל מיסב עמו על הממה ואוכל עמו על השולחן אבל לא מן התמחוי אבל אוכל ייהוא מן התמחוי החוזר א"ר יוםי בר חנינא מן התמחוי החוזר לבעה"ב: מתני ילא יאכל עמו מן האבום שלפני הפועלים ולא יעשה עמו באומן דברי רבי מאיר וחכ"א עושה והוא ברחוק ממנו: בקרוב לא פליגי דאסיר 6 כי פליגי ברחוק ר"מ סבר גזרינן רחוק משום קרוב דקא

יכולים למשמש בו כך מגינה על גופו של אדם: מורייקי. תירייק״א בלע"ו: חושלה דשערי. שעורים ישנים קלופים: דריש נפה. שמדובקין בנפה ובכברה כשמרקדין בהן: בורדם. בסמ"ך שילשול גדול שיולא

כל שעה כמעיין הנובע שחין לו שוליים ויצאו ממנו כל המים. ואית דאמרי בורדם במ"ם כמו בור שנובע דם. ואית דאמרי מכה שקורין בו"ן מלנ"ט שיולא נמי הימנו דם: מפני שהות למעיין הנובע. שקופן מזה לזה ויש בו סכנה להזכירו: והיכי קתני]. מתני׳ ומרפאו רפואת נפש: בחנם. כלומר שאין לו הנאה אלא שמחזיק לו טובה בנפשו: רפוחת נפש [גופו]. שאם חלה המדיר מותר למודר לרפאותו כדאמרינן לעילה דלא אדריה מן חיותיה: רפואת ממון בהמתו. שאם חלתה בהמתו אסור לרפאותה משום דקמהני ליה: אבל אומר לו כו'. דאמירה ולא כלום היא: בותבי' ורוחן עמו. המודר עם המדיר: אבל לא בקטנה. משום דהא מפשי מיא מיניה ומפיש נמי הבלה: הכל לה מן התמחוי. ביחד מפני שמרבה בעל הבית בשבילו: אבל אוכל הוא מן החמחוי החוזר. לבעל הבית כדמפרש בגמרא שדרכן לאכול מעט ומחזירו לבעל הבית שיש להן מאכילין הרבה וכיון דאין אוכל אלא מעט ומחזיר המותר לא מיתהני מיניה כלום אפי׳ אם אוכל חבירו פחות הימנו לא מיתהני דהא אינו אוכל אלא מעט והמותר מחזיר. ע"א לא יאכל עמו מן התמחוי דדרך בני הסעודה לחחר שחכלו כפי שובען מלניעין המותר ונושאים עמם לבתיהן דהתם לא יאכל עמו דשמא אחד מהן אוכל פחות מחבירו ולכשיביאו מותרן לבתיהן חולקין בשוה ונמלא זה משתכר במה שאכל חבירו פחות ממנו אבל אם דרך בני הסעודה לאחר שאכלו מחזירין מוחרן לבעל הבית ושוב אין מוסיפין בקערות מותר לאכול עמו: בותבי' לא

יאכל עמו מן האבום שלפני

הפועלים. כלי גדול שנותן בו בעל

בו"ן מלנ"ט. דלקת שקדים מוגלתית. מוסף רש"י

ררפואת נפש בחנם. בלומר מטלמו ומנסשו כונות מענמו ומנפטו הוא עושה, כמו (בראשית כג) אם יש את נפשכם ונו״ז כדם. באמבטי. כלי מו.) או: כגון בריכה עשויה בקרקע שהמים נכנסים שם ונאספים (שבת מ:). אבל לא מן התמחוי. שמא יתן שם בעל הבית חתיכה יפה לכבוד שמעון ויאכלוה שניהם ונמלא שנהנה ראובן כשמעון להאמ"ה בשמו). החוזר לבעה"ב. שלחר שלכלו האורחין מביאין המותרות שעשו לבעל הבית ואס באו המדיר והמודר אחר שסלקו המותרות מלפני שניהם בקערה אחת מאותן

מומרום. לבאומו מומר לא

## פירוש הרא"ש

הדקל: כתרייקי לגופא. טרייקא הוא סס עשוי מתערוצ' המינין: חושלא דשערי. שעורים קלופים: אין מזכירים שמו. שלא יתניים החולה: רפואת נפש בחנם. שאדם עושה מנפשו ומרצונו בלא קבלת שכר [דמלוה] קא עביד ולא מהני ליה כיון דאין נוטל עליה שכר: רפואת נפש גופו. וכשנכסי רופא אסורין על החולה דמלוה

הבית ירקות שאוכלין בו הפועלים יחד ומשום טעם דתמחוי: ולא התמחוי החוזר. שחוזר לבעל הבית מרפי לה לארעא קמיה יורבנן סברי לא גזרי׳: שהתמחוי גדול כל כך שאין יכולין יעשה עמו באומן. שלא יעמוד מתני עמו במענה אחת מפרש בגמ': לאכול כל מה שבתוכו ומותרה חוזר לבעל הבית ובכי האי גוונא לא מתהני חד מחבריה: לא יאכל גבו' דקא מרפי לה לארעא קמיה. ונוח לו לחרוש אחריו: עמו מן האבום של פועלים. קערה גדולה שנותנין לפני הפועלים בקרוב כ"ע לא פליגי דאסור. לעדור (ב) דקא מרפיא כו': שמתוך שהם עמלים אוכלין הרבה ואובסין אותן כבהמות ומש"ה

נקרא אבוס. ואם אחד מהם אוכל מעט נמצא מהנה את חבירו. ולפי שאין הפועלין מחזירין מן האבוס שלהם לבעל הבית לא תנא שריותא באבוס החוזר: באומן. שורת הכרס. ומש"ה לא יעשה עמו שכשהוא חופר לפניו את הקרקע מהנהו דקא מרפי לה לארעא ואפילו רחוק ממנו אסר ר"מ דגזר רחוק משום קרוב כדאימא בגמרא: וחל"א עושה הוא רחוק ממנו. דלא גזרי רחוק אטו קרוב: בכו' סניא לא ירחץ עמו באמבטי ולא ישן עמו במטה בין גדולה בין קטנה. אתרוייהו קאי דגזר רבי מאיר באמבטי גדולה אף על גב דלא אהני ליה אטו קטנה דמהני ליה וגזר נמי במטה בין גדולה בין קטנה ואפילו בימות החמה אטו קטנה בימות הגשמים דמהני ליה. ור' יהודה פליג בתרוייהו דגדולה אפילו בימות הגשמים שרי דלא גזרינן אטו קטנה וקטנה נמי נהי דבימות הגשמים אסור בימות החמה שרי דלא גזרינן ימות החמה אטו ימות הגשמים. ומהא משמע דרבי יהודה דאמר במתניחין בימות החמה אבל לא בימות הגשמים פירושי קא מפרש מאי דקתני ברישא וישן עמו במטה וכולה מתני' כר' יהודה אתיא דאי לא תימא הכי הא דקתני סתמא וישן עמו במטה מני לא ר"מ ולא ר' יהודה אלא ודאי כדאמרן: אבל לא מן הסמחוי. שאוכלין בקערה אחת וחוששין שמא ימשוך ידו מלאכול לכבוד חבירו ונמצא מהנהו: החוזר לבעל הבים. שיש בו כל כך שמותרו חוזר לבעל הבית: בקרוב כ"ע לא פליגי דאסור. דמהני ליה לחבריה דמרפי ארעא קמיה כשחופר סמוך לו ואין הלה לריך לחפור בכח גדול: כי פליגי ברחוק. דכיון שהוא רחוק ממנו לא מרפי ליה לארעא:

מתוקן של המוסט דינונים. מעד יותן טוקלו עליה שכר: רפואת ממון בחשתו. דלא מלוה קא עביד וקא מהני ליה אף אם אין נוטלין עליה שכר ולא היו כמחזיר אבידתו שהחורה לא לותה לרפאות בהשת. ולא מיישיק של מכיח יה אם מתוכני של מים המים מחרבין נשבילו ואם אמבטי של זעה מרכין לו חום בשבילו: ומישב עשו במשת. ולא חיישיק שא יישן אללו: גדולה אבל לא באשבשי קשנה. ר"י גא לפרש דברי ח"ק אבל לא בקטנה אם אמבטי של מים המים מחרבין נשבילו ואם אמבטי של זעה מרכין לו חום בשבילו: ומישב עשו במשת. ולא בקטנה אם אמבטי של מים המים מחרבין בשבילו ואם אמבטי של דינה מרכין לו חום בשבילו במשת. ולא מיישו אם מים המים המים מחרבין בשבילו ואם אמבטי של מרכין לא במשת. ולא מניה במשתה ולא במור מרכין של מדינו של מים המים מחרבין בשבילו המים לא מרכין לא במשתה מחרבים במשתה. ולא מים מרכין במור מרכין בשבילו במשתה מים מה מרכין במור מרכין לא מרכין לא מרכין במור מרכין לא מרכין במור בורות האבר לא באפשה החור, ולא מישה לכל עמו דכיון שהדירו מסתמת שולאין זה את זה טפי משני אכסולתן על שולתן א"ז ה בשר ווה גבינה: אן החורר. מפרש בגמרה? אבום של פועלין. כלי גדול המשרת והחורר. מפרש בגמרה? אבום של פועלין. כלי גדול כללום של בישה מחלל החורר המשבים. מותר שהות מחלל מתחו לא יעשה עםו באובן, בשות הכרמים לא ימפור ענו מפני שהוא מרפק מתו ותהובי. במינה הבשבים. מחור שהוא מתחק ממנו ואין מחממו וקטנה בימות הסתה מותר מפני שהוא מלטער מפני החום: ובויע עבו בקפובה. דבועה בעלמה אין חוספת חום: התבוחוי החוור לבעל הבירו. לאחר שהקערה מחוירין אותה לבעה"ב וממלא אין מחממו וקטנה בימות החומר מפני שהוא מלטער מפני החום: ובויע עבו בקפובה. דבועה בעלמה אין מוספת חום: התבוחוי החוור לבעל הבירו. לאחר שהללו מה שבקערה מחוירין אותה לבעה"ב וממלא אין מוספת הובירו דבלאו הכי נותנין להם כל שבעם: